

Rettevejledning til opgave 1

1. Var rettens kendelse om sikkerhedsstillelse for sagsomkostningerne korrekt?

Udgangspunktet er, at der ikke skal stilles sikkerhed for sagsomkostningerne.

Sagsøgere med bopæl uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde skal dog stille sikkerhed efter sagsøgerens anmodning, jf. § 321. Hvis Bente er sagsøger, skal der derfor stilles sikkerhed.

Anders møder som mandatar for Bente og fører sagen i eget navn og er derfor part i sagen. Anders er bosiddende i Danmark og skal derfor som udgangspunkt ikke stille sikkerhed.

Hvis en konstruktion er lavet med det formål at omgå processuelle regler, vil domstolene dog i nogle tilfælde se gennem konstruktionen og eventuelt afvise sagen. For sagsomkostninger er dette fastslået i U 2000.1575 H, der dog er modificeret ved U 2017.2439 H.

Formålet med konstruktionen er ikke relateret til sagsomkostningerne, og der er ikke noget, der tyder på, at Anders ikke vil være i stand til at betale sagsomkostningerne. Der er derfor ikke tale om omgåelse, og derfor var rettens kendelse om sikkerhedsstillelse ikke korrekt.

Da sagen føres af en advokat, er der ikke problemer i forhold til repræsentation efter § 131.

DCR, side 60-61 og 165-167.

2. Burde retten have givet Anders medhold i, at skønserklæringen skulle udgå?

Skønsmanden skal give parterne underretning om tid og sted for skønsforretningen, jf. § 203, stk. 1.

Baggrunden herfor er, at spørgsmålene skal kunne gennemgås og klarlægges. Selve besigtigelsen vil ofte ske med parternes tilstedeværelse, men kan også ske uden.

Skønsmanden har ret i, at det ikke giver meget mening at indkalde parterne til hans vurdering af fotografierne, men de burde have været indkaldt til et møde for at sikre klarhed over temaet og spørgsmålene.

Anders ville under skønsforretningen ikke have mulighed for nærmere at forklare om situationen. Synet og skønnet skal foregå ud fra de fremlagte fotos, og ikke ud fra en uddybende forklaring fra Anders. Skønserklæringen skal derfor ikke udgå af denne årsag.

Da ingen af parterne har været indkaldt, og der alene skal ses på fotos, er fejlen fra skønsmanden ikke så alvorlig, at erklæringen bør udgå.

Retten kan eventuelt pålægge skønsmanden at omgøre eller supplere skønsforretningen. Da der er sket afhøring af skønsmanden, er der dog næppe grund til dette.

DCR, side 583-586.

3. Hvilket resultat bør retten nå frem til med hensyn til fremlæggelse af skønserklæringen fra den anden sag?

Skønserklæringen er i Carls besiddelse, og det er Anders, der ønsker den fremlagt i sagen.

Der er således tale om edition i forhold til Carl, og dermed en bedømmelse efter § 298.

Udgangspunktet er, at der pålægges edition. Der er ingen tvivl om, hvad Agnete ønsker fremlagt, og Carl kan ikke nægte fremlæggelse under henvisning til vidnefritagelsesreglerne. Ligeledes er der heller ikke tale om fortrolige eller hemmelige oplysninger.

Det bør overvejes, om skønserklæringen er uden betydning for sagen, idet der i så fald ikke vil blive givet pålæg om fremlæggelse.

Der kan derfor argumenteres for, at en fejl ved en tilsvarende boks ikke har betydning for den konkrete boks. Der er efter opgavens oplysninger tale om en boks, der er sat i produktion. Dette kan tyde på, at der kan være tale om en gennemgående fejl. Det vides dog ikke med sikkerhed.

Erklæringen må nærmest anses for en sagkyndig erklæring om generelle forhold. Den er ikke indhentet med henblik på den konkrete sag, men kommer til at fremstå som sådan. Indhentelsen er ikke lovreguleret, men der gælder en række principper særligt af hensyn til parternes deltagelse. Disse er i udgangspunktet ikke opfyldt, men det særlige er, at erklæringen stammer fra en anden sag, hvor Carl tillige var part, og hvor hans rettigheder i forbindelse med indhentelsen må forventes at være iagttaget. Dette mindsker de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved at tillade erklæringens fremlæggelse.

Retten er tilbageholdende med at afskære bevisførelse. Meget taler derfor for ikke at afskære bevisførelsen.

Hvis Carl ikke opfylder et editionspålæg, vil det alene have processuel skadevirkning.

Anmodningen fremkommer i retsmødet den 15. september, og sagen er berammet til hovedforhandling den 2. oktober. Spørgsmålet om præklusion bør derfor berøres. Det er undskyldeligt, at begæringen ikke er fremkommet tidligere, og Carl har været bekendt med skønserklæringen i længere tid. Det er derfor ikke hensyn til Carl, der taler for ikke at tillade fremlæggelsen.

DCR, side 401-405, 573-576. 588-590.

4. Hvilket resultat bør retten nå frem til med hensyn til skønsmændens inhabilitet?

Skønsmændene har drøftet sagen med sin tidligere studiekammerat.

En skønsmænd forventes at trække på sin faglige viden og om fornødent supplere denne med ny viden. Han må i denne forbindelse – i hvert fald i mere anonymiseret form – drøfte problemstillinger med andre.

I opgaven har han dog uden parternes viden undersøgt en tilsvarende genstand, og denne viden kan han ikke fralægge sig. Dette er også baggrunden for hans bemærkninger ved afhøringen.

På denne måde er han gået ud over det mandat, han som skønsmænd har ved i realiteten at inddrage en tilsvarende genstand i sin vurdering uden at parterne har anmodet om dette.

Skønsmændene er derfor inhabil.

DCR, side 583 og 585-587

Rettevejledning til opgave 2

1. Er der værning for sagen ved Retten i Randers?

Da sagsøgte er forsikringsselskabet Halk A/S, der har sit hovedkontor i København, skal sagen som udgangspunkt anlægges ved Københavns Byret, jf. retsplejelovens § 238, stk. 1.

Det skal herefter overvejes, om en supplerende værningsregel kan føre til værning ved Retten i Randers. Hansen retter ikke et krav mod sit eget forsikringsselskab, men han har et krav på erstatning uden for kontrakt mod skadevolder, og han indgår en aftale om dette med skadevolders forsikringsselskab. Da den skadevoldende handling finder sted lidt uden for Randers, er der således værning efter retsplejelovens § 243 ved Retten i Randers, medmindre sagen i det væsentlige bygger på aftalen med forsikringsselskabet, jf. Den civile retspleje, s. 232 f. Forsikringsselskabet anerkendte at betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste foreløbig for perioden frem til forligets indgåelse. Hansens krav i sagen bygger således ikke på aftalen, men på spørgsmålet om der efter erstatningsretlige regler er et grundlag for kravet om tabt arbejdsfortjeneste i den pågældende periode.

Der er således værning for sagen ved Retten i Randers.

2. Er byrettens tilkendegivelse om at tillade filmen fremlagt korrekt?

Hansen gør bl.a. gældende, at det er strafbart at fotografere personer på ikke frit tilgængelige steder. Selv om det er tilfældet, kan ulovligt tilvejebragte beviser formentlig som udgangspunkt fremlægges, mens Hansens indsigelse om, at filmen er sammenklippet på en misvisende måde, i så fald kan tillægges betydning i forbindelse med bevisbedømmelsen, jf. Den civile retspleje, s. 540 f., med henvisning til U 2012.1893 V.

Det skal dog i dette tilfælde diskuteres, om det i forbindelse med denne vurdering også skal tages i betragtning, at filmen formentlig – også – viser Hansen i en mere privat situation. Han forlader altid baren med armen om en anden kvinde end hans ægtefælle, og han er først hjemme et par timer senere. Når dette forhold inddrages i den samlede vurdering, kan der argumenteres for ikke at tillade filmen fremlagt. Diskussionen – ikke resultatet – er afgørende.

3: Skal landsretten stadfæste byrettens afgørelse om tilladelse til at forhøje påstanden med 150.000 kroner for tabt arbejdsfortjeneste?

Retten har ikke fastsat et tidspunkt for forberedelsens slutning, men den har fastsat tidspunktet for hovedforhandlingen til den 26. oktober 2023. Forberedelsen slutter således den 28. september 2023, jf. retsplejelovens § 356, stk. 1. Hansen fremsætter påstanden den 17. oktober 2023, og han skal derfor have rettens tilladelse til at fremsætte påstanden, jf. retsplejelovens § 358, stk. 1. Da forsikringsselskabet ikke har givet samtykke, skal retten tage stilling til dette efter betingelserne i retsplejelovens § 358, stk. 6.

Hansen har ikke taget forbehold for at forhøje påstanden, men der kan argumenteres for det forhold, at der er tale om undskyldelige omstændigheder, jf. bestemmelsens nr. 1, idet påstanden efter stævningens indlevering først har kunnet forhøjes, efterhånden som kravene på tabt arbejdsfortjeneste forfalder. Da byretten udsætter sagen på yderligere forberedelse i forbindelse med tilladelsen til at forhøje påstanden, er betingelsen i nr. 2 derimod klart ikke opfyldt. Det skal endeligt overvejes, om nægtelse af tilladelse vil kunne medføre et uforholdsmæssigt tab for Hansen, jf. nr. 3. Såfremt han ikke får tilladelse til at forhøje påstanden, er han efterfølgende afskåret fra at anlægge

en ny sag om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som han kunne have gjort gældende under denne sag, jf. Den civile retspleje, s. 669 ff., om mulighederne for at udstykke et krav.

Retspraksis er ifølge Den civile retspleje, s. 402 ff., lempelig, så landsretten bør efter en samlet vurdering stadfæste byrettens afgørelse om tilladelse til at forhøje påstanden med 150.000 kroner for tabt arbejdsfortjeneste.

4. Skal landsretten påkende Hansens påstand om tilladelse til forhøjelse af påstanden med 10.000 kroner for udgifter til akupunktur?

Forsikringsselskabet har fået Procesbevillingsnævnets tilladelse til at kære byrettens afgørelse om forhøjelsen af påstanden med 150.000 kroner for tabt arbejdsfortjeneste, og selskabet kærer rettidigt denne afgørelse.

Sahim indleverede 8 dage efter underretningen om byrettens indsendelse af sagen til landsretten et processkrift til landsretten. Landsretten skal således tage dette processkrift i betragtning, jf. retsplejelovens § 397, stk. 1, men Hansen skulle i forhold til påstanden om tilladelse til forhøjelse af påstanden med 10.000 kroner for udgifter til akupunktur have kontrakæret, jf. Den civile retspleje, s. 503 f.

Landsretten skal således ikke påkende Hansens påstand om tilladelse til forhøjelse af påstanden med 10.000 kroner for udgifter til akupunktur.